

คำวินิจฉัยของ นายอภัย จันทนจุลกะ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖๒/๒๕๔๗

วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๗

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสิทธิพล จิตรภูมิศักดิ์ (สมาชิกเทศบาลนครนครราชสีมา) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ร้อง) ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๗ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสิทธิพล จิตรภูมิศักดิ์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับ ตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง และเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า นายสิทธิพล จิตรภูมิศักดิ์ (ผู้ถูกร้อง) มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ต่อคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๘) มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓

นายสิทธิพล จิตรภูมิศักดิ์ (ผู้ถูกร้อง) ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณี เข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่ง แต่มิได้ยื่นเอกสารประกอบที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของ ทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งมิได้แนบสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษี ที่ผ่านมา และไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ในกรณีพ้นจาก ตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี หรือชี้แจงต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายในกำหนดระยะเวลาตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนด แม้ว่าสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จะมีหนังสือทวงถาม ไปถึง ๕ ครั้ง ก็ตามแต่ นายสิทธิพล จิตรภูมิศักดิ์ (ผู้ถูกร้อง) ก็มิได้ชี้แจงเหตุผล ผู้ร้องจึงมีมติว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมายได้กำหนดไว้

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาคำร้องดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๗ และมีมติเป็นเอกฉันท์ ให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป และส่งสำเนาคำร้องให้นายสิทธิพล จิตรภูมิศักดิ์ (ผู้ถูกร้อง) ให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับสำเนาคำร้อง

นายสิทธิพล จิตรภูมิศักดิ์ (ผู้ถูกร้อง) ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๗ สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้อง ได้รับคัดเลือกจากพรรคพลังธรรมจังหวัดนครราชสีมา ให้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครนครราชสีมา และได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครนครราชสีมา ต่อมา เมื่อครบวาระตามการเลือกตั้ง ผู้ถูกร้องได้ลงสมัครรับเลือกตั้งอีกครั้งหนึ่งในนามกลุ่มโคราช ๒๐๐๐ แต่ไม่ได้รับเลือกตั้ง ผู้ถูกร้องก็ขอเปลี่ยนอาชีพไปทำหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นหรือหนังสือพิมพ์เสียงประชาชน หลังจากนั้นผู้ถูกร้องก็เดินทางไปอยู่ที่ประเทศเคนมาร์กเพราะผู้ถูกร้องลงข่าวเรื่องค่ายเทศกิจในหนังสือพิมพ์ดังกล่าว

ผู้ถูกร้องได้อ่านคำร้องที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จึงเกิดความรู้สึกที่ผู้ถูกร้อง เป็นพวกคอรัปชั่นตั้งใจปกปิด ทรัพย์สินที่ได้มาโดยทุจริต ผู้ถูกร้องไม่เข้าใจเหตุผลของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่บอกว่าไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สิน แต่พอยื่นก็บอกว่าเอกสารไม่ถูกต้องครบถ้วน ทำไมไม่สอบเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องบ้าง

ผู้ถูกร้อง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยไปตามคำขอของผู้ร้อง แต่ขอให้พิจารณาตามหลักความเป็นจริง กรณีที่ผู้ถูกร้องไม่ได้รับความเป็นธรรมจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นประกอบกับวัตถุประสงค์ของการสร้างองค์กรคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ต้องการให้ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและปกป้องผลประโยชน์ส่วนรวมและจะถือเอาคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเป็นการสิ้นสุดเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับผู้ถูกร้อง

ข้อเท็จจริงเพียงพอที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว มีประเด็นตามคำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๕๑ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกครั้งที่ได้รับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น

(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย”

มาตรา ๒๕๒ “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวและต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรับพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

มาตรา ๒๕๕ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้ว ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔ “ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า

๑)ล๑

(๘) ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนคร

๑)ล๑”

มาตรา ๑๒ “ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มิได้อยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศและทรัพย์สินที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้อื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่ง ตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้น ๆ”

มาตรา ๑๓ “การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๒ ให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้ง

สำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นด้วยและต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่มีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑วรรคหนึ่ง (๖) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๘) มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีต่อผู้ร้องทุกครั้งที่ได้รับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง แต่จากการตรวจสอบจากหลักฐานต่าง ๆ รวมทั้งการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้อง ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ ซึ่งกำหนดให้กรยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบ ซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว อีกทั้งเมื่อพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ทั้งที่ผู้ร้องได้มีหนังสือทวงถามหลายครั้งแต่ผู้ถูกร้องก็มิได้ยื่นเอกสารต่าง ๆ ตามกฎหมาย นอกจากนี้ผู้ถูกร้องยังขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยไปตามคำขอของผู้ร้องโดยผู้ถูกร้อง จะยึดถือว่าสิ้นสุดเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับผู้ถูกร้องและพร้อมรับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสิทธิพล จิตรภูมิศักดิ์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

นายอภัย จันทนจุลกะ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ